

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

505Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚΕ ΤΗΣ 18ΗΣ ΚΑΙ 19ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2015

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση για τη χαρτογράφηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών ανά την Ευρώπη»

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2015/C 251/01)

Εισηγητής: ο κ. Etele BARÁTH

Στις 27 Φεβρουαρίου 2014, και σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του εσωτερικού της κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα

«Πρόταση για τη χαρτογράφηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών ανά την Ευρώπη».

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Φεβρουαρίου 2015.

Κατά την 505η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Φεβρουαρίου 2015 (συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου 2015), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 166 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 6 αποχές.

Εισαγωγή

Οι μέχρι σήμερα απαντήσεις της Ευρώπης στη γενικευμένη κρίση που προκλήθηκε από τη χρηματοπιστωτική κρίση είναι ανεπαρκείς. Σε πολλές αναλύσεις επισημαίνεται η υπερβολική έμφαση των αποφάσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα και η εξαιρετικά ιεραρχική φύση του μηχανισμού λήψεως αποφάσεων, που εμποδίζει την Ένωση να θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα για την άρση των κοινωνικών εντάσεων. Παρατηρείται σημαντική απόκλιση μεταξύ, αφενός, των στόχων και των σχεδίων δράσης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την υποστήριξη της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης της ΕΕ και, αφετέρου, των διαθέσιμων πόρων. Η ενίσχυση της συνοχής μεταξύ των διαφόρων μέτρων οικονομικής πολιτικής έχει σήμερα μεγάλη σημασία.

Ενώ ορισμένες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης κατάφεραν να καλύψουν τα κενά, το χάσμα μεταξύ άλλων κρατών μελών έχει διευρυνθεί, τόσο από πλευράς συνολικής οικονομικής παραγωγής όσο και από πλευράς εισοδημάτων και βιοτικού επιπέδου. Ορισμένες περιφερειακές ιδιαιτερότητες έχουν εντείνει αυτό το φαινόμενο και, σε μερικές περιοχές, έχουν ήδη προκύψει ανησυχητικές εντάσεις.

Τόσο οι εξελίξεις της κοινωνικής πολιτικής που απαιτεί η έξοδος από την κρίση, όσο και η ανανέωση των στόχων και των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής πρέπει να επικεντρωθούν στην εδαφική διάσταση των ευρωπαϊκών πολιτικών.

Η ανάγκη αυτή έχει αναγνωριστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και επισημάνθηκε εκ νέου όταν δρομολογήθηκε το πρόγραμμα «Νέα ώθηση» για την οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης. Το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συνεπάγεται τόσο νέες δυνατότητες όσο και νέες ευθύνες, που δεν αφορούν μόνο την ουσιαστική αύξηση των επενδύσεων και της ανάπτυξης για την περίοδο 2015-2017 και την κατάργηση των νομικών και οργανωτικών εμποδίων. Το ίδιο ισχύει και για τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές. Το γεγονός ότι οι 10 προτεραιότητες που καθορίζονται στο πρόγραμμα εργασίας ενισχύουν άμεσα ή έμμεσα τη διασύνδεση των ευρωπαϊκών μακροπεριφερειών και την κοινή τους ανάπτυξη συμβάλλει επίσης στον επαναπροσδιορισμό του ρόλου της μακροπεριφερειακής πολιτικής, της θέσης και της σκοπιμότητας των στρατηγικών.

Μια νέου είδους πρακτική διακυβέρνησης, με άξονα την ιδιαίτερα αποκεντρωμένη ανάπτυξη και την πιο συστηματική συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, η οποία θα λαμβάνει υπόψη τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές, θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στην τόνωση της ανάπτυξης και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των επενδύσεων ⁽¹⁾.

Χάρη στην ανανεωμένη διακυβέρνηση, οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές ενδέχεται να αποτελέσουν εξαιρετικό εργαλείο για επιτάχυνση της διαδικασίας ανάπτυξης, ενίσχυση της εδαφικής συνοχής και προώθηση της υλοποίησης της στρατηγικής Ευρώπη 2020, με την παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος, πράγμα εξίσου σημαντικό. Τα «τρία όχι» δεν αποτελούν πλέον εμπόδιο: το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020 ανοίγει τις οικονομικές δυνατότητες, το κοινό στρατηγικό πλαίσιο καθορίζει τους κανόνες, ενώ στην πράξη έχει αναπτυχθεί ένας μικρός μηχανισμός εφαρμογής.

Με την εκπόνηση της παρούσας γνωμοδότησης πρωτοβουλίας, η ΕΟΚΕ προτίθεται να προωθήσει τα όσα συμφωνήθηκαν στη σύνοδο ολομέλειας του φθινοπώρου του 2013 και να αναλύσει, κυρίως από τη σκοπιά της κοινωνίας των πολιτών, τον αντίκτυπο των μακροπεριφερειακών στρατηγικών στην Ευρώπη. Θα προτείνει επίσης έναν τρόπο ενσωμάτωσης των στρατηγικών αυτών στην ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, αφού εξέτασε την κατάσταση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, καθώς και τις απόψεις και τις προτάσεις που τις αφορούν ⁽²⁾, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είναι απολύτως απαραίτητο, με βάση τα επιτευχθέντα αποτελέσματα, οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές να αναπτυχθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι μακροπεριφέρειες δεν έχουν ως στόχο να χωρίζουν, αλλά να ενώνουν.

1.2. Η ΕΟΚΕ συνιστά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να ταχθεί υπέρ της ένταξης της μακροπεριφερειακής πολιτικής στη δομή διακυβέρνησης της Ένωσης και να ζητήσει την εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών που να ισχύουν για ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ με στόχο τη χάραξη μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής στην υπηρεσία της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

1.3. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι ο ρόλος των μακροπεριφερειακών στρατηγικών αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία για το μέλλον της Ένωσης. Τα υφιστάμενα μακροπεριφερειακά προγράμματα:

- μπορούν, σε πολιτικό πεδίο, να συμβάλουν στην ανάδυση ενός ενδιάμεσου ευρωπαϊκού επιπέδου, που σήμερα δεν υπάρχει, ικανού να προσεγγίσει διαμετρικά αντίθετες ομοσπονδιακές και εθνικές απόψεις,
- συνιστούν μέσα διακυβέρνησης βασιζόμενα στην οριζόντια συνεργασία η οποία θα μπορούσε να δώσει λύση στο πρόβλημα της υπερβολικής και ιεραρχικής συγκέντρωσης,
- μπορούν να συμβάλουν στη συστηματική συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και κυρίως των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων σε ολόκληρη τη διαδικασία χάραξης και εφαρμογής των στρατηγικών.

1.4. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας, στην τόσο επιθυμητή αύξηση του ΑΕΠ καθώς και στην αύξηση της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας. Χάρη σε μια παρακολούθηση βασιζόμενη σε μια κατάλληλη βάση δεδομένων, για την αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης και μια συγκριτική ανάλυση βάσει της σωρευμένης πείρας, οι στρατηγικές αυτές επιβλήθηκαν ως μια αποτελεσματική πολιτική. Συνεπώς:

1.4.1. στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, θα μπορούσε να εξασφαλιστεί καλύτερη προβολή της υλοποίησης των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» σε εδαφικό επίπεδο,

1.4.2. κατά τη διαδικασία ενδιάμεσης επανεξέτασης των γενικών και ειδικών στόχων και αποτελεσμάτων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», θα μπορούσαν, για λόγους αποτελεσματικότητας, να ενσωματωθούν τα στοιχεία του περιβάλλοντος, της χωροταξίας και της ανάπτυξης των μακροπεριφερειακών συνεργασιών που περιλαμβάνονται στις διάφορες «συμφωνίες εταιρικής σχέσης»,

1.4.3. με βάση τους 11 στρατηγικούς στόχους της πολιτικής συνοχής που έχουν καθοριστεί για την περίοδο 2014-2020, η ενίσχυση του μακροπεριφερειακού πλαισίου των μέτρων που προβλέπονται στα επιχειρησιακά προγράμματα ενδέχεται να εξασφαλίσει την προστιθέμενη αξία τους, την αποτελεσματικότητά τους και την αποδοτικότητά τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο,

⁽¹⁾ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη διακυβέρνηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, COM(2014) 284 final.

⁽²⁾ Πρόσφατες και επικείμενες γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ για τις μακροπεριφερειακές περιοχές και στρατηγικές, καθώς και συναφή θέματα οριζόντιας φύσεως — Βασικά σημεία.

1.4.4. το μακροπεριφερειακό πλαίσιο των προγραμμάτων περιφερειακής συνεργασίας που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του αστικού θεματολογίου και τα οποία αφορούν το δίκτυο οικισμών της ΕΕ θα προωθήσει την πολιτιστική και κοινωνική ένταξη καθώς και τη διαμόρφωση των συνθηκών που είναι απαραίτητες για την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών,

1.4.5. θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα νέο μακροπεριφερειακό εργαλείο προστασίας του περιβάλλοντος και βιώσιμης εκμετάλλευσης των πόρων.

1.5. Η ΕΟΚΕ συνιστά την ενίσχυση της δομής διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των αστικών και τοπικών συλλογικοτήτων σε κάθε βήμα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, μαζί με την ομάδα συντονισμού υψηλού επιπέδου που θα αποτελείται από εκπροσώπους των 28 χωρών και θα είναι υπεύθυνη για τη μακροπεριφερειακή διαχείριση.

2. Συζήτηση

2.1. Η εμπειρία δείχνει, και οι αναλύσεις της Επιτροπής το επιβεβαιώνουν, ότι οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές δημιουργούν ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία όσον αφορά:

- την ενίσχυση της ευρωπαϊκής και της περιφερειακής ταυτότητας,
- τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των ευρωπαϊκών στρατηγικών,
- τη συντονισμένη χρήση των πόρων.

2.2. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές παρουσιάζουν νέα μέσα, τα οποία ανταποκρίνονται σε μια επιτακτική ανάγκη δεδομένου ότι:

- οι απαντήσεις στην κρίση δεν είναι πολύπλοκες και συνεπώς είναι δυνατή η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων εδαφικών και κοινωνικών πτυχών,
- οι εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατέδειξαν ότι οι σχέσεις που διατηρεί η Ευρωπαϊκή Ένωση με την κοινωνία των πολιτών δεν είναι πάντα οι ενδεδειγμένες,
- επιβάλλεται ριζική αναθεώρηση του θεσμικού συστήματος της ΕΕ (σε ό,τι αφορά, για παράδειγμα, τον εκδημοκρατισμό της και την αποκέντρωσή της, την ενίσχυση των οριζόντιων δομών, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της εφαρμογής των πολιτικών της ή ακόμη την κοινωνικοοικονομική εταιρική σχέση).

2.3. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές είναι επίκαιρες διότι:

- οι εκλογές οδήγησαν στον σχηματισμό μιας νέας Επιτροπής που έθεσε νέες προτεραιότητες και οι βασικοί στόχοι της οποίας, όπως η δημιουργία θέσεων εργασίας, η ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και η αποτελεσματικότητα των επενδύσεων που σχεδιάζουν οι επιχειρήσεις, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα προσαρμογής των περιφερειών,
- η ενδιάμεση εξέταση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» βρίσκεται στο στάδιο της προετοιμασίας και οι αναθεωρημένες οδηγίες θα εγκριθούν το 2015· θα πρέπει κυρίως να τεθεί το θέμα της ενίσχυσης της μακροπεριφερειακής προσέγγισης,
- έχει αποδειχτεί ότι τόσο από πλευράς διακυβέρνησης όσο και από πλευράς προστιθέμενης αξίας —κυρίως όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος (θάλασσες) και την πρόληψη καταστροφών (προστασία από πλημμύρες) ή στο πλαίσιο οικονομικών συνεργασιών στον τομέα του τουρισμού και σε καινοτόμους τομείς— οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές που έχουν ήδη εγκριθεί και εφαρμόζονται (οι στρατηγικές για την περιοχή του Δούναβη και της Βαλτικής Θάλασσας) έχουν αποκαλύψει νέους πόρους,
- οι πρωτοβουλίες της Επιτροπής (Αδριατική, Άλπεις) εκτείνονται στον χώρο και καθιστούν αισθητή την ανάγκη σχεδιασμού μακροπεριφερειακών δεσμών για τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες (με ιδιαίτερη προσοχή στη συμμετοχή των τρίτων χωρών στη συνεργασία),
- οι ευκαιρίες μακροπεριφερειακής συνεργασίας (περιοχή της Μεσογείου, ακτή του Ατλαντικού) που προέκυψαν στο πλαίσιο της κοινωνικοοικονομικής σφαιράς μαρτυρούν τη σημαντική εξέλιξη που σημειώνεται και στο πολιτικό πεδίο, πράγμα που συνέβαλε σημαντικά στον συντονισμό των θαλάσσιων στρατηγικών και των «χερσαίων» πολιτικών,
- οι ιστορικού χαρακτήρα μακροπεριφερειακές συνεργασίες ενισχύονται κατά μήκος των μειζόνων διασυνοριακών και γραμμικών υποδομών, κυρίως με την ανάπτυξη μακροπεριφερειακών αξόνων της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη»,

- η παρουσίαση μιας μακροπεριφερειακής συνεργασίας έχει καταστεί υποχρεωτικό στοιχείο των συμφωνιών εταιρικής σχέσης όσον αφορά την περίοδο 2014-2020.

2.4. Με γνώμονα την ανάπτυξη, οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ενίσχυση και στην εφαρμογή της αναπτυξιακής πολιτικής της Ένωσης, ειδικότερα όταν πρόκειται για πρωτοβουλίες που ξεκινούν από τη βάση. Οι κύριοι τομείς (λειτουργίες) είναι οι εξής:

- η οικονομική δραστηριότητα των ΜΜΕ,
- η έρευνα, η εκπαίδευση, η διδασκαλία γλωσσών, η συνεργασία στον τομέα του πολιτισμού και της υγείας,
- η συνεργασία στον τομέα της ενέργειας, της προστασίας του περιβάλλοντος, της διοικητικής μέριμνας, των δημόσιων υπηρεσιών (νερό, αποχέτευση, απόβλητα),
- ο από κοινού προγραμματισμός εκ μέρους των δημόσιων αρχών, των περιφερειακών θεσμών και των τοπικών αρχών,
- η συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας και της μετανάστευσης,
- η πρακτική ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά (έμπρακτη συνεργασία στην αγορά εργασίας, μέσω της στήριξης των ΜΜΕ ή της παροχής αναπτυξιακών πόρων),
- η συνεργασία στον τομέα της στατιστικής.

Πρόκειται ως επί το πλείστον για τομείς στους οποίους δικαιολογούνται οι πρωτοβουλίες υπέρ της ολοκλήρωσης που προέρχονται από τη βάση, διότι ο άμεσος ρυθμιστικός ρόλος των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων είναι εν προκειμένω περιθωριακός.

2.5. Οι συμμετέχοντες στις μακροπεριφερειακές στρατηγικές οφείλουν να συνεργάζονται ως φορείς που έχουν αναλάβει την οριζόντια ευθύνη των κυβερνήσεών τους.

2.6. Η μακροπεριφερειακή προσέγγιση περιέχει, και από άποψη προοπτικής και από άποψη οργάνων διακυβέρνησης, τις κατευθύνσεις για την ανανέωση της Ένωσης:

- η πολιτική της διακυβέρνηση και η στρατηγική διαχείρισης συντονίζουν τη συμμετοχή των φορέων των διαφόρων επιπέδων κατά τρόπον ώστε να μην απαιτείται η δημιουργία νέων θεσμών μεγάλης εμβέλειας,
- είναι ικανή να ενοποιήσει τις πολιτικές και τα προγράμματα των διαφόρων επιπέδων (τις πολιτικές και τα ευρωπαϊκά προγράμματα, τα εθνικά προγράμματα, τα προγράμματα εδαφικής συνεργασίας, τα προγράμματα των συνδεδεμένων ή υποψήφιων προς ένταξη χωρών, τα τομεακά, χρηματοπιστωτικά κ.λπ. εργαλεία),
- συντονίζει τα πολιτικά, στρατηγικά και χρηματοπιστωτικά μέσα προκειμένου να εξασφαλιστεί μια αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή,
- προωθεί την κατάργηση των περιφερειακών συνόρων μεταξύ των εδαφικών οργανώσεων διαχείρισης και των διαφόρων κλάδων, και τέλος
- εξασφαλίζει τη σαφή κατανόηση της έννοιας της ενεργού συμμετοχής καθ' όλη τη διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής της στρατηγικής.

2.7. Είναι σημαντικό ότι, για να είναι «χρηστή», η μακροπεριφερειακή διακυβέρνηση πρέπει να διαθέτει τα ακόλουθα στοιχεία:

- ικανότητα στρατηγικού σχεδιασμού,
- ειδική βάση δεδομένων στη συγκεκριμένη περιοχή που να είναι αξιόπιστη και ικανότητες ανάλυσης,
- κατάλληλος οργανισμός εφαρμογής,

- εκτενές σύστημα ελέγχου τόσο για τον σχεδιασμό όσο και για την εφαρμογή,
- κατάλληλα μέσα επικοινωνίας,
- αναγκαία ικανότητα προσαρμογής, και
- απαραίτητη διαφάνεια των δραστηριοτήτων, για σκοπούς ελέγχου.

2.8. Σύμφωνα με τον ορισμό της έννοιας των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, μια μακροπεριφέρεια:

- καλύπτει μια περιοχή με κοινά γεωγραφικά, οικονομικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά,
- αντιμετωπίζει τις ίδιες προκλήσεις και ευκαιρίες, και
- στο εσωτερικό της οι διάφοροι φορείς εφαρμόζουν μια ενισχυμένη συνεργασία συντονίζοντας τους πόρους τους για την προώθηση της εδαφικής συνοχής.

2.9. Στην υφιστάμενη ευρωπαϊκή πρακτική, δύο τύποι μακροπεριφερειών πληρούν τον ορισμό. Και οι δύο χαρακτηρίζονται από την ικανότητα να φιλοξενούν τους συμμετέχοντες που προέρχονται από τρίτες χώρες:

- οι γραμμικού τύπου μακροπεριφέρειες, που στην ουσία συνδέονται με μεγάλες υποδομές, όπως αυτές που αφορούν την περιοχή του Δούναβη ή τις περιοχές που βρίσκονται κατά μήκος των Διαδρόμων, και
- οι μακροπεριφέρειες που καλύπτουν μεγάλη έκταση, όπως η Βαλτική ή η Αδριατική και οι Άλπεις, ή η περιοχή της Μεσογείου και η ακτή του Ατλαντικού.

2.10. Με την ίδρυση της Ένωσης, τα ιστορικά σύνορα της Ευρώπης έχουν καταστεί εικονικά από λειτουργική άποψη. Η μακροπεριφερειακή προοπτική επιτρέπει τη χάραξη νέων λειτουργικών συνόρων στον χάρτη της Ευρώπης. Με βάση τα μακροπεριφερειακά συστήματα, οι υφιστάμενοι ή επερχόμενοι μηχανισμοί ενισχυμένης ανοικτής συνεργασίας αντανακλούν ήδη την πολιτική συμπεριφορά του εικοστού πρώτου αιώνα που θα προωθήσει, σε μια δημοκρατική Ευρώπη, μια συνεργασία η οποία ανανεώνεται υπέρ της οικονομίας και μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς, διαφυλάσσοντας παράλληλα με βιώσιμο τρόπο το περιβάλλον.

3. Γενικές παρατηρήσεις, προτάσεις ενόψει ενδεχόμενης διεύρυνσης του ρόλου των μακροπεριφερειακών στρατηγικών

3.1. Είναι δυνατή η εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ των νέων βασικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής διακυβέρνησης και της έννοιας «πέραν του ΑΕγχΠ», εάν μειωθούν οι περιφερειακές ανισότητες και εάν ληφθεί μέριμνα για μια αρμονική ανάπτυξη που θα λαμβάνει υπόψη τόσο τις κοινωνικές ανάγκες όσο και τις συνθήκες του περιβάλλοντος.

3.2. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές συμβάλλουν στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής μέσω της ενίσχυσης των μηχανισμών αλληλεγγύης. Επίσης, είναι δυνατός ο καλύτερος συντονισμός των εργαλείων ανάπτυξης εάν ληφθούν υπόψη οι τοπικές ιδιαιτερότητες.

3.3. Οι προτάσεις για τη μακροπεριφερειακή συντονισμένη ανάπτυξη και τα οικονομικά οφέλη της ενισχυμένης μακροπεριφερειακής συνεργασίας θα συμβάλουν στην προσέλκυση περισσότερων επενδύσεων τόσο στον τομέα της καινοτομίας όσο και στην αύξηση της παραγωγής και του εφοδιασμού.

3.4. Τα δίκτυα και οι θεσμικοί και οικονομικοί δεσμοί στο εσωτερικό των μακροπεριφερειών μπορούν να αμβλύνουν σε μεγάλο βαθμό τις επιπτώσεις της κρίσης της παγκοσμιοποίησης αξιοποιώντας τους πόρους και συμβάλλοντας στην εξάλειψη των διαφορών μεταξύ των περιφερειών με διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης, μια προσέγγιση στο πλαίσιο της οποίας οι μητροπολιτικές και άλλες αστικές περιοχές με δυναμική ανάπτυξης μπορούν να διαδραματίσουν ηγετικό ρόλο.

3.5. Οι μητροπολιτικές, πολυκεντρικές περιοχές που έχουν συγκροτήσει δίκτυα διαθέτουν μεν μεγάλο οικονομικό και καινοτόμο δυναμικό και αποτελούν κινητήρια δύναμη για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, εγκυμονούν ωστόσο και σημαντικούς κινδύνους για το περιβάλλον. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές μπορούν να αντισταθμίσουν τους κινδύνους αυτούς που απορρέουν από την υψηλή αστική πυκνότητα και να συμβάλουν στον σχεδιασμό για την εξάλειψή τους.

3.6. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές μπορούν επίσης να υποστηρίξουν την ανάλογη ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων πόλεων, να συμβάλουν στην ενίσχυση των δεσμών μεταξύ τους και, μέσω αυτών, να ενισχύσουν τις τοπικές και περιφερειακές αξίες.

3.7. Η μακροπεριφερειακή πολιτική μπορεί να συμβάλει στη μείωση των εδαφικών και οικονομικών διαφορών με την προσαρμογή των προγραμμάτων προτεραιότητας της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στα διάφορα περιφερειακά πλαίσια.

3.8. Η μακροπεριφερειακή στρατηγική ενδέχεται να είναι το κατάλληλο μέσο για να επιτευχθεί η κρίσιμη μάζα που απαιτείται για τον συνδυασμό των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων υπέρ της ανάπτυξης, πράγμα που μπορεί να έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο των διασυνοριακών διακρατικών προγραμμάτων.

3.9. Λόγω της εμβέλειάς τους, οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές είναι σε θέση να συμβάλουν σε μια πιο δίκαιη και οικονομικά προσιτή ανάπτυξη των υπηρεσιών γενικού συμφέροντος, καθώς και να προωθήσουν την πρόσβαση σε πληροφορίες και γνώσεις αλλά και τις προϋποθέσεις της κινητικότητας.

Βρυξέλλες, 18 Φεβρουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE
